

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 27. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 189/2021), kuru iesniedzis [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2021. gada 9. oktobra rīkojuma Nr. 720 „Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (turpmāk – Rīkojums) 5.1.3., 5.2., 5.3. un 5.4. punktu (turpmāk arī – apstrīdētais regulējums) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 89. un 91. pantam, 95. panta otrajam teikumam, 101. pantam, 106. panta pirmajam teikumam un 111. pantam, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 14. pantam, Vispārējās cilvēka tiesību deklarācijas 7. panta otrajam teikumam un 23. panta pirmajai daļai, kā arī Konvencijas par cilvēktiesību un cieņas aizsardzību bioloģijā un medicīnā – Konvencijas par cilvēktiesībām un biomedicīnu 5. panta pirmajai daļai un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Saskaņā ar Rīkojuma 5.1.3. punktu ārkārtējās situācijas laikā darba devēji nodrošina, ka darbinieki (amatpersonas), kuriem nav sadarbspējīga vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta, darba telpās atrodas tikai ar Covid-19 testēšanas sertifikātu vai darba devēja veiktu antigēna testu, kas nav vecāks par 72 stundām.

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Rīkojuma 5.2. punkts paredz: „Ja darba devējs ir informējis darbinieku (amatpersonu), ka darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, darbinieka (amatpersonas) pienākums ir uzsākt vakcināciju ne vēlāk kā 10 dienu laikā no minētās informācijas saņemšanas un to pabeigt ne vēlāk kā septiņas dienas pēc vakcīnas lietošanas instrukcijā norādītā īsākā termiņa. Ja darbinieks (amatpersona) vakcināciju nav uzsācis vai pabeidzis noteiktajā termiņā (līdz 2021. gada 15. novembrim), darba devējs darbinieku (amatpersonu) atstādina no darba vai amata pienākumu veikšanas.”

Rīkojuma 5.3. punkts noteic, ka valsts un pašvaldību institūciju (tai skaitā kapitālsabiedrību) darbinieki un amatpersonas no 2021. gada 15. novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Savukārt Rīkojuma 5.4. punkts paredz: „No 2021. gada 13. oktobra darbinieki (amatpersonas), kuriem darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, savus darba pienākumus var veikt:

5.4.1. līdz 2021. gada 19. oktobrim – ar Covid-19 testēšanas sertifikātu vai negatīvu darba devēja organizētu SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu, kas nav vecāks par 72 stundām;

5.4.2. no 2021. gada 20. oktobra līdz 2021. gada 15. novembrim – ar testēšanas sertifikātu.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. –19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmeļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1., 2., 3. un 6. punktam un 17. panta pirmās daļas 11. punktam uz privātpersonas iesniegta pieteikuma pamata Satversmes tiesa izskata lietas tikai par normatīvo aktu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Normatīvs akts ir tiesību akts, kas satur tiesību normas – abstraktus vispārēji saistošus uzvedības priekšrakstus, kas attiecas uz nenoteiktu personu loku un ir piemērojami vairākkārt. Ārējie normatīvie akti ir saistoši abstraktam personu lokam, ar tiem tiek regulētas tiesiskās attiecības, piemēram, starp publisko tiesību subjektu no vienas puses un privātpersonu no otras puses vai arī privātpersonu savstarpējās tiesiskās attiecības. Savukārt administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai, izbeidzot konkrētas tiesiskās, attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Atsevišķos gadījumos iestāde var izdot arī vispārīgos administratīvos aktus, kuri ir vērsti uz individuāli nenoteiktu, bet tādu personu loku, kuras atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos (*Administratīvā procesa likuma 1. panta trešās daļas 1. un 2. teikums*). Administratīvais akts atšķirībā no normatīvā akta nerada jaunas tiesību normas. Vispārīgais administratīvais akts iedzīvina normatīvo aktu vai tiesību normu konkrētos apstākļos (*sk., Satversmes tiesas 2018. gada 15. novembra sprieduma lietā Nr. 2018-07-05 15.2. punktu*).

Apstrīdētais regulējums ietverts Rīkojumā. Pēc akta formas Ministru kabineta rīkojums nav ne ārējs, ne iekšējs normatīvs akts (*sk. Ministru kabineta iekārtas likuma 31. un 32. pantu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 73. pantu*). Savukārt pēc sava satura Rīkojums ir tiesību akts, kurš izdots uz Civilās aizsardzības un katastrofas pārvaldīšanas likuma, likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”, kā arī Epidemioloģiskās drošības likuma normu pamata. Tas uz noteiktu laika periodu izsludina ārkārtējo situāciju, lai apturētu straujo Covid-19 infekcijas izplatību un veselības nozares

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

pārslodzi, mazinātu novēršamo mirstību, vienlaikus nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību.

Apstrīdētais regulējums ir noteikts saistībā ar valsts apdraudējuma – Covid-19 infekcijas izplatības pieauguma Latvijā un ar to saistītās veselības nozares pārslodzes – novēršanu un ir cieši saistīts ar šo apdraudējumu. Proti, ar apstrīdēto regulējumu Ministru kabinets ir noteicis, kādā veidā attiecībā uz nodarbinātību gan privātajā, gan publiskajā sektorā faktiski tiek iedzīvināta Covid-19 apdraudējuma dēļ izsludinātā ārkārtējā situācija. Apstrīdētais regulējums attiecas uz individuāli nenoteiktu personu loku, kas atrodas konkrētos un identificējamos apstākļos – darbiniekiem (amatpersonām), kuriem darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, un darba devējiem, kuriem noteikts pienākums kontrolēt šo prasību izpildi.

Ņemot vērā minēto, apstrīdētajā regulējumā ir ietverts vispārīgais administratīvais akts. Likuma „Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli” 20. panta pirmā daļa noteic, ka ārkārtējās situācijas un izņēmuma stāvokļa laikā izdotos administratīvos aktus vai amatpersonu faktisko rīcību apstrīd, pārsūdz un izskata Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 121. panta pirmo daļu kontroli pār vispārīgā administratīvā akta atbilstību tiesību normām īsteno administratīvā tiesa.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums nav piekritīgs Satversmes tiesai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 1. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 189/2021), kuru iesniedzis [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš